Година I. Самоков, Януари 1922 год. Брой 3 и 4.

РИЛСКИ ШЕПОТ

ОРГАН НА УЧАЩИТЕ СЕ ПРИ АМЕРИКАНСКИТЕ ГИМНАЗИИ — САМОКОВ

Главен Редактор
Христо Янев

РЕДАКЦИОНЕН КОМИТЕТ
Райна Милева, Неделка Константинова, Надя Будурова, Иван Тодоров, Паскал Маровски и Петко Пеев.

Администратор
Иван Христов

Годишно течение, десет броя — Абонамент 15 лева — Един брой 2 лева

С.

Един заслужен юбилей.

На втори декември в София стана едно събитие, в което Американската Мъжка Гимназия много се интересува. Това бе отпразнуването десетгодишният юбилей на г-на Д. Н. Фурнаджиев, като пастир на първата Софийска евангелска църква. Членовете на църквата уредиха една подходяща програма, в която участвуваха представителите на много религиозни и благодетелни организации.

Г-н Фурнаджиев се е родил в гр. Банско, Разложко, от прости родители. Първите лъчи, които му осветлиха големия свет на нужди и подвизи, излезоха от тамошната евангелска църква, и още от ранна възраст в него се възбуди силно желание да допринесе и той нещо за повдигането на своя народ.

Постжпи в нашата Американска Мъжка Гимназия, и след като свършн тука, отиде в Америка, гдето свършн един от първите Американски университети и едно от прочутите висши богословски заведения.

За енергичен и така добре подготвен младеж, Америка представляваше чудесно поле за успешна кариера, но младия Фунаджиев остана верен на идеалите си и се върна в България, за да стане скромен пастир в малката евангелска църква в Кюстендил. Там той много добре извършн работата си, и бе повикан в Хасково. От Хасково го повикаха в Пловдив, и няколко години по-после — в София.

За десет години като пастир на най-голямата евангелска църква и представител в столицата на всичките български евангелисти, г-н Фурнаджиев е извършил една забележителна работа. Готов, бърз и сполучлив помощник е бил на всяки, който е искал неговото съдействие при бавните държавни чиновници. Умерен, твърд и справедлив, той е председателствувал в много събори. Винаги се е показвал съчувствителен и мъдър съветник, и повече от един път е бил достоен и предан защитник на България пред чуждите народи.

Дейността му се охарактеризира с всичките качества, които би трябвало да прояви водител между един млад народ, който преживява бурни времена. Всекога г-н Фурнаджиев е работил за *сговор*, за *напредък* и за *общото дело* и е оценявал удобрението на чистата съвест по високо от похвалата и упреците на хората.

Р. М.

Новогодишни мисли на една свършивша.

Ето и последната нова година за една свършивша в училището!

Много ученички и ученици при прочитането на тази фраза, ще рекат: „Блазе ѝ!“ Но дали тя облажава себе си?

Поставете се за миг в нейното място и вижте, какво чувствува тя при посрещането на новата година. Други години тя я е чакала с радост, даже с вълторг. Ето: тя е изминала една година и новата ще я постави в по-горен клас. Тя е напреднала, тя ще остави скоро безинтересната граматика и стилистика и ще изучава литературата на народите! Тя е вече по голяма, към нея ще се отнасят малко по-различно вече. Тайно в себе си тя прави решения — при все че много от тях си остават само решения — да постигне нищо тази нова година, да се развие малко повече. А най-вече тази нова година я приближава към края — към дипломата.

Но ето осмокласничката е вече на края. Нима тя идущата нова година няма да бъде вече ученичка? Нима ще „влиза вече в живота,“ което много често ѝ казват. Нима ще се чувствува вече самостоятелна и ще може да разполага сама себе си? Да. — Трепет я обхваща при този отговор.

Но какво ѝ носи годината? Неизвестно. Може-би една печатана хартия, която уж ѝ оценява знанията, и с която ще се улесни в живота. Дали всъщност тя знае това, за което свидетелствува дипломата, — това е въпрос. За нея тя нищо не значи.

А при все това тя е работила цяли пет години, за да я спечели. А защо се е мъчила през тези години? И тя не знае. Желае я, защото се е трудила за нея и защото сж ѝ казали, че е необходима. На колко ли свършивши дипломите гният в сандъците?

Какво друго може да ѝ донесе новата година, тя не смее да мисли, и обръща погледа си назад към това, което оставя. И тук тя се натъжава и никой не би ѝ завидял.

Тя си спомня за един човек, много преживял, когото бе слушала в долните класове, да казва, че би си дал цялата лява ръка да може да се върне и преживее още веднъж ученическите си дни. Тя тогава не бе разбрала, но сега вече разбира малко, и след една две години още повече ще разбере.

Как бяха весели тези години с толкова другарки, които тя едвам сега чувствува, колко ги обича. Как е играла, учила с тях; как се е въодушевявала с тях след някоя сказка. Тя знае, че и те мислят и чувствуват като нея. И тя ще се раздели вече с тях за винаги. Може да се срещнат някога „в живота,“ но не ще е вече като *ученички*.

Тя ще напуска скоро тези здания и дворове, където е прекарала толкова време и, като поглежда на кой-да-е предмет, тя си мисли: „Догодина вече няма да го виждам.“

И като срещне някоя ученичка, тя си мисли: „Защо не съм на твое място, да имам пред себе си още поколко такива години.“ Или като ѝ извика някоя: „Блазе ти, вече няма да се мъчиш с тия уроци. Защо не съм на твое място!“ Тя си поклаща главата тъжно и си отминава. Нима тази ученичка не разбира, че това не радва свършившата много. О да, и по-малката ученичка го чувствува някога, но слабо. Защо чака с ожидание деня, в който ще се върне в пансиона след дългата ваканция?

Вашите пожелания за новата година я карат да се замисли за бъдещето. Какво да ви пожелае и тя за новата година? Тя чувствува, че може от сърце да пожелае на вас, ученички, следното:

Не мечтайте за времето, когато ще свършите и по този начин да пропуснете сегашните благовремия. Уроците са безинтересни и тежки много пъти, но недейте ги оставя да ви развалят настроението и да ви затъпяват. Вживявайте се в това, което ни интересува от тях. Безполезното учете само за бележки, защото това се иска от вас. Може би ще имате щастието да учите при друга училищна система. Дано!

Изучвайте това, което ви е интересно и което ще ви бъде полезно. Търсете си интереси вън от уроците, за да си развивайте и други способности.

Използвайте всеки случай да научите нищо ново и полезно. Слушайте всичко, каквото ви казват, но приемайте само най-доброто и го усвоете.

Ученическите години включват в себе си периода на младежката неустановеност, разочарование и обезсърдчение. Много ще слушате да ви се говори, а сравнително малко ще видите приложено.

Тук свършившата не може да ви опъти. Тя излиза от училището по-неустановена от вас с някакъв смътен идеал, който може-би ще ѝ се покаже непостижим. Но все пак не мислете, че тя е песимистка. Ни най-малко. Младите рядко са песимисти. Но светът я плаши с своята безсмисленост и живота със своята неопределеност. Това, което е тука научила, тя иска да го приложи, и живее с надежда.

За туй, учете повече, мислете повече, търсете смисъла на всичко, а най-вече стремете се да образувате нищо здраво в себе си, което не би ви изневерило и „в бурния живот.“

На село.

Огнището на пиката стрина Донина къщурка, отдавна беше запушило. Черния котел закачен над огнището къркаше и пееше своята монотонна песен. Стрина Дона стъкна огъня и седна при огнището. Ето влезе и Павле, измокрен и потръпнал от студ.

— Ех, че студено днеска—подкачи той.

— Не е като през летото, синко — обади се стрина Дона.

Огъня се разпали. Павле взе едно столче и седна при огнището.

— А бре синко, стига ти толкова скитане и лудуване — като луд гидия. Хайде задоми се и като хората, доведи отмена и ти на майка си. Я не можем вече измета да въртим, стара съм — кажи го речи негодна вече за нищо. Кога бех млада всичкия изметь съм го въртила. На баба ти не съм давала да похване нещо. Ех пусти млади години...

Стрина Дона погледна сина си и пак започна да рови в огнището.

— Па ли ти дойде това на акъл — отвърна Павле. Ова че ми тражи сметка оти се не женим. Я гледай я ти нея.

— Нали знаеш, синко, колко говеда само имаме тая година: копе, овци, волове, крави. Нали требе измет да се чини на тия говеда: да се поят, храна да им се тура . . . Това сé нас чека, а па я вече не мога и . . .

Това синко още е през летото, кога нема ни поле да се обира, ни да се оре . . . Или синко ти че кажеш мома нема да се найде за тебе. Колко за това не бери гайле. Ако сакаш Спасевата, Миялчовата, па чак и за Поповата може да питаме. Всичките са арни моми. Онайден ойдох на селската чешма вода да точа, а Миялчовата мома взема ми котлите и ги напуни. „Чекай стрино, ти си стара, дай на мене я да ги напуна“. Не е лоша момата, я така че кажа, па не знам.

— Що ми пререждаш тия кучки. Хвани едната, удри другата. Не знам Спасевата, Миялчовата и Поповата. За какво са ми тия... Да ги гледам ли само. Аз си имам верно либе. Либе ми е лика и прилика. Мойто либе Цвета се казува.

— Що ти требе тая беднотия, кога може и мраз да земеш от Миялчо или от Спасето. Днеска парата свето държи.

— Защо ми това злато, мойто сърце я не сака.

Той скокна бързо и излезе вън. Стрина Дона го изруга и се замисли.

— А бре синко, вкъл не може и на тебе да дойде — мърморейше на себе си стрина Дона. — Каде го не сееш, там никне. Я му думам за Миялчовата черка, а он ми разправя за Рангеловата, за тая спромашка черка. Ана нема що да се сърда, кога свето си такоз стана. Ни се боя от майка, ни от по-старо. Всеко на своя глава си тръгнало, та не знам дека крайо че му излезне.

Море требе при Николковица да се иде, она знаеше нещо малко от магия.

Кучетата на двора почнаха да лаят. Стрина Дона излезе.

— Леле Николчовице, ти ли си, таман за тебе си мислех. По каква ли работа, та толкова варкаш? Айде заповедай увътре.

— Моме Доно, право да ти кажа (може и да ми се смееш), идем да ми дадеш царевичното сито. Вода сме за качамак турили, па нема сос що да си отсееме брашното — ласкаво и бързо говореше Николчовица.

— Нема нищо, нали сме комшии — с тих и успокоителен тон отвърна стрина Дона. — Седни нещо да-те питам.

Николчовица седна при огнището, срещу стрина Дона.

— Ти нали от магия нещо знаеш? Че те моля ти да ми услужиш. Оно на човека какви ли алове до глава му не доождат.

— Таков е пусти живот, Доно. Оно без лошо не може. Дойде ли до глава, че требе да се пати.

— Пустио син сакам да го женим за Миялчовата черка — подкачи отново стрина Дона — а па он ми заразправял за Рангеловата Цвета. Како кандиса не знам, там си носо завре. Я че те помоля някоя магия да направиш, та ега се разтури това, що е он намислил.

Николчовица взе ситото и си тръгна. Стрина Дона я изпрати до пътната врата.

. . . . . .

Неделя и друга мина, момци в село се събраха и Цвета откраднаха. Лазар и Павле я водеха, а Илия с револвер гърмеше.

— Цвета, Цвета откраднаха се прошушна между моми и момци в махалата.

— Хайде хоро да играем — всички завикаха. — Сега Павле се жени — най-личен момък в селото.

Всички се наловиха. Гайдата засвири кръшна песен. Хорото се повлече към Павлевата къща.

— Стрино Доно, не се сърди — се извика Лазар. — Тая е той искал, тоя е тя искала. Кажи нека е честито, па се хвани да играеш.

Стрина Дона се напушила и бързо се махна от хорото. Хорото ставаше все по-оживено. Хора постоянно прииждаха.

— Свакята къде е — се провикна дядо Минко. — Нека дойде да почерпи и она по чаша. Сино й се жени.

—Мори сваке, няма що да му се сърдиш, он си я е избрал — поде дядо Тоне на току-що се мерналата стрина Дона.

— Мари Доно, остави тая сърдня — се намеси Николчовица. — Он си тура тая беля, няма, що да му се сърдиш. Ако може да се погажда с невестата и она да те слуша, няма що да се каквриш. Оно нали знаеш, женило — църнило, що е някоя казала.

— Хайде нека е честито — полугласно продума стрина Дона.

Някои отвън влезоха вътре да видят булката. Смях, глъч, викове, се чуваха от смесената тълпа.

п. п.

Праздник.

Хей. . . момчета. . . . ! Камбаната бие за занимание, хайде — да бързаме та да не закъснеем.

Тъй както всяка вечер от 6½ до 9 имаме занимание, то и тази вечер се събрахме със същото еднообразно настроение в общата занимателна стая.

„Ш. . . ит.“ извика надзирателя, „не вдигайте шум, а се занимавайте.“

Всичко утихна, чува се само шумолението на хартия; човек би казал, че това са буби, които току що са попълзели по пресните черничови листа и бавно, бавно, но сигурно ги асимилираха и по този начин подготвят утрешната сякпа коприна.

— О, как бързо летят тези минути! не съм успел да препиша поне един път английския си урок за утрешната диктовка и ето ти половина час се мина. . . . . .

Ах — !, ах. . . ! ами физика, вероучение, алгебра? да, трябва да се научи всичко.

— „Хей Марчин по-тихо, нали знаеш, че утре имаме мъчни уроци и трябва да се учи,“ се обади Петко, който престана да мисли над физиката. И пак тишина. . . . . .

Сто и двадесет главички са се навели над книги и учат ли, учат. Много време загубихме с тази карантина, и в уроците сме толкова назад. Учителите бързат да задават дълги уроци, които са погълнали всичкото ни внимание.

— „Момчета, има още две минути и ще се свърши първото занимание,“ каза Бочо, „а аз не съм научил нито един урок.“ „Наистина бе,“ се обади друг „и аз не усетих, кога се мина един час, утре ще ме вдига Г-н Георгиев, а аз нищо още не съм научил, дявол да го вземе.“

— „Второто занимание ще уча вероучение, а физика, утре през празния час,“ се обади един.“ „А на мен остава да прегледам формулата по алгебра,“ отговори друг.

Тъй се почнаха тихо разговори, вмъртящи се все край уроците, и когато удари звънеца, те се оживиха и станаха по-бурни.

Пет минути почивка. . . . . през това време пеене, скачане, въобще всички онези наивни детински лудории, които са характерни на учениците от всичките класове.

Втория звънец удари и всяки тръгна да заеме своето място и се отдаде на своя ученически труд. Но когато всички бяха по местата си, става нещо интересно. Вратата се отвори и влиза Г-н Директора с хартийка в ръка, последван от *¹ Г-да Нешов и *² Сарджев. — Настава мъртва тишина. Директорът отива на катедрата и вместо глуха, тайнствена, гробна тишина произнесе следните думи: „Деца, има да ви съобщя една приятна новина“ — за момент всяки спря

*¹ Г-н Нешев, помощник Д-р.
*² Г-н Сарджев, възпит. в М. у-ще.

дъха си, „тя е, че ще имате Коледна ваканция.“ — Нека четеца си представи настроението, което обхвана всички, след тези приятни думи.

„И тъй, ваканцията ще почне още утре след закуска,“ продължи той. — Аз не мога, безсилен съм на предам с това ръждиво перо последствията от такъв един сюрприз—афект, каквато може да си представи само този, който е преживял подобни моменти.

Дадоха се още неколко наставления от Директора, по заминаването и нищо повече.

Понесоха се въпроси от уста в уши между учениците: „ами вали ни съобщиха по-рано, че няма да имаме ваканция? защо ли ни разпускат? Трябва да има нещо! — О, как ще изненадам тъкта и мама! Писах им, че няма да си отида, па и всички писаха същото нали?“

Носят се слухове различни, но все пак тайната си остава неотгатната. Сам аз не мога ви кажа сега, защото мисля само за дома.

— О, збогом студений Самоков!

Грозде, Снежинка и Роза.

Забравени през карантината.

Съмва се. На небето месеца става все по-блед и по-блед, до като най-после изчезна. Звънецът бие дан . . . . дан . . . Няколко сънливи глави поглеждат през прозореца. Вън сняг . . . сняг . . . Първи сняг! Главите отново се скриват под топлите завивки, като-че-ли в стаята стана по-студено от колкото преди. Звънецът за ставане отдавна беше вече замлъкнал. Сега друг! Боже мой! И той за закуска! Ах! Трябва да се става! Пък в стаята е така студено! Една ученичка скача, духа си ръцете и мърмори несвързани фрази—студено . . . ах забравиха ни . . и сняг . . . Тя стана, но за жалост никой не я последва.

О, забравени, забравени! А вън снега вали, вали . . . .

Едно леко почукване накара отново да се подигнат главите. Няколко гласа: ах огън. . . . огън . . . Вратата се отвори и в стаята се разнесе едно „добро-утро,“ което не беше нито огън, нито стопляше. Закуската е донесена, но пак никой не се решава да напусне топлото легло, при все че по лицата на всички личи, че те са гладни.

Всички мълчат. Забелязва се само падането на белите звездички. Те падат. Те веселите малки снежинки се гонят в въздуха и падат печално на земята, където заспиват дълбок сън. Да те заспиват за да не се събудят вече, за да не се върнат вече пак в въздуха, където преди тъй весело се гонеха.

Приятната миризма на пържения кашкавал раздразва охотата на празните стомаси. Една раздава закуската. Най-после свършиха се и това нещо. Пак всички налягахме в леглата и често повтаряме: забравени, забравени и гледаме как снегът вали . . вали . .

Не мина много и пак се почука. Вратата пак се отваря. Една извика: Е, това е вече огън . . . Но . . . Това пак не бе огън. Това беше училищния служащ, който не само че не носеше огън, но ни отне и последната топлина, защото взе един счупен прозорец за поправка.

Ах, забравени, забравени си казвахме, а сняг вали ли, вали . . .

Закачихме едно скъсано одеяло, което тъжно се развяваше от ветъра, който пееше своята зимна песен и ни вледеняваше. Трето почукване. Никакъв глас. Надеждата за топлина напълно изчезна. Вратата се отваря и влиза пак училищния служащ с поправен прозорец. Той го намести, но и това не ни стопли. Стаята все беше студена, студенина обхвана и душата . . . . Ах, ние сме забравени, забравени от всички.

Сняг вали, вали. . . .

Самоков.
2. XII. 1921 г.

Седмичния вестник Зорница излиза тази година с нов удвоен формат и под ново редакторство. Той застъпва всека важна фаза на дълбокия духовен и морален живот на личности и на народа, и дава ценни сведения за дейците и движенията които работят за нов, по-светъл, по-братски свет. Ако се интересувате в по-високите, по-трайни човешки стремежи и съкровища, абонирайте се за Зорница.

Пътни бележки.

Цанко Христов
Студент по богословие — Шотландия.

Dear Кюро,

Прости, че ти пиша толкоз късно! Ти много добре ме познаваш и няма нужда да ти казвам, че за това с имало особни причини. Скъпи мой, прости приятеля си, и позволи ми, без да се спирам върху тези причини, да започна с моите пътни бележки, за които тъй настоятелно молеше при заминаването ми.

Напуснах България твърде прозаично, горящ от нетърпение час по-скоро да се отзова вън от нея; напуснах пределите на своята родна страна, както напуща бащиният стреха неблагодарен от полученото наследство син! Скъпи мой, ти, па и всички други ме считахте голям интернационалист. Пък и аз мислех себе си за такъв. Но, когато навлезохме в чужда територия, когато се поогледахме и видяхме, че сме само двама вред толкоз чужди и непознати нам хора, едно непонятно болезнено чувство ме обзе и аз почувствувах, че съм обичал България повече от коя да е друга държава... На какво се дължи това? Незная!...

Приятелю, ти обичаш пътешествието и страстно си влюбен в българската природа. Не мисля, че ти ще те ревнува, защото и тя е толерантна, каквато сме ние българите въобще. Ела дай си ръката и вие прегърнати до прозореца на летящия влак, ще се полюбуваше на дивната природа. Така; чудесна утрин нали? Виж, провидението е крайно снизходително към нас. Не виждаш ли, че за да ни даде възможност да видим красотата на Италия, природата вдига завесата на отлетялата нощ и, ето: пред нас е онай мата родина на всичко прекрасно, майката на изкуството и красотата, отечеството на Божествения Данте и Вергилия! Чини ми се, че ще е престъпно да се мъчи човек да описва красотите ѝ с грубата писалка и сухата проза. Приятелю, никога не се опитвай да сториш това, за да не би, вместо да изпишеш вежди, да изкалиш очи. Знай, че чувствата ти винаги ще напъват да избликнат, когато си спомниш за този чуден кът на земята, но обладай се и остави това на призваните за целта хора, отдръпни се и отстъпи мястото си на жреците на изкуството. А сега не изпъква ли пред теб въпроса: от где е можал Данте да има представа за своите грозни и страшни картини на „Ада" в тази тъй прекрасна страна и заобиколен с такива красоти?... Но я слушай; нека оставим този въпрос на литератори и философи, а ние да продължаваме да се наслаждаваме, защото се страхувам, че скоро ще ги изминем. Виж локомотива, не знам, разсъдлив ли е, или пък гори от нетърпение по-скоро да ни покаже голяите и красиви полета, хвърчи напред като хала. Ах!... Разкош!... Италио, прости ни. Не сме ние, които можем да представим красотите ти, такива каквито са, защото музите ни отбягват и се боят от нас, чада на дивите балкани! О, да бях въобразил за първи път тук златното слънце, само да бях!... тогава може би, не щях да бъда тъй презрен и може би щях да съм един от малкото призвани...

До Триест вероятно ще бъдем само четирма. Сърбина — професор в Белград, и далматинеца — певец отиващ за специализация, и ние двама. Струва ми се, че уважаемия професор е твърде студен и наивсен, а ние двама — прости като лица, прозаични натури, но певеца-артист е крайно чувствителна натура. Той се възхищава и, обзалагам се, че при първата панорама, която ще се мерне пред очите ни, не ще се въздържи и ще запее. Нали ти казах, чуй, той пее с пълен глас весела италианска песен. Ех щастлива душа! Появата на морето, а особено омайния бряг около Триест, тази разкошна гледка способна да възхити и най-прозаичните натури, засегна чувствителните струни на неговата душа, която се изля в звучната мелодия на безгрижната песен. Приятелю, аз не знам, какво бих направил, ако ме накарат да напиша пътните си бележки. Панорамата край Триест е великолепна и самия град не пада по-долу. Аз не знам, какво бих направил, ако ме накарат да напиша пътните си бележки. Не намирам думи да изразя чувствата си от виденото до тук, а какво ще правя, когато стигна Венеция и Ломбардия, не знам, но чини ми се, че аз бих изпаднал в такова положение, в каквото се намира войник когато свършил патроните си в най-критическия момент на боя. Ето що значи да бъде човек ненавиждан от музата на поезията!

Тук са се развивали ожесточени военни операции и не е чудно че колорита на общата ни представа за миг се помрачи. Мили мой, виждам, че и войната, както наша милост, не разбира от поезия и красота, иначе как да се обясни неканеното ѝ гостуване и грамадните ѝ опустошения! Цел час летим, а пред очите ни се напречват сѣ ужасните следствия на войната: окопи, още не разчистени, телени мрежи, срутени здания и изкопани ями. Ха, ето и прочутата, но сега тиха и унила река Изонцо. Така тихи да бяха прочутите хора, не вярвам, че щело да има война. Но я виж, локомотива се е движил, като същински вихър. Няма вече неприятните следи от войната. Тъжните чувства, които обзимат всеки при подобни гледки, изчезнат при това, което виждам и го очаква да видя. Наближаваме Венеция! Чудесно време, нали? Та аз не допускам, че тук може де има лошо време! Виж, как приветливо се усмихва слънцето над хубавата Италия! Надвесено над нея, то впива своя нежен и ласкав поглед, както майка, радваща се на първата си рожба. Няма що, ще трябва да признаем неволното си откритие, че и то обича Италия повече от всека друга страна. Но ето, че трена започва да навлиза в морето за да стигне града. Виж през каква тесен вид минаваме и ако човек не се наведе да го види, би помислил, че трена върви по водата, нали? Разправят, че това ще продължава с километри, а Венеция била далече вред морето и за нея нямало сух път, освен този на трена. Пък и защо ли ще ѝ е друг път, когато ѝ не трябват нито волове, нито никакви кола, а чини ми се, че хората не биха могли да живеят на суша защото са навикнали морето да ги милва и люлее.

Не вярвам също, че майките тук имат нужда от люлки за рожбите си, защото морето наднича над всеки праг и престъпление би било, ако не използуват сладкото му люлеене. А гледката на параходите, леките с платна гемии, мъничките лодки, далечните снежни Алпи, виж, скъпи мой, виж сме собствените си очи, защото никой не ще е в състояние да ти ги опише!

Но да вървим; влака навлиза в долината на По. Вярваш ли, че това не бе сън, в който ние можахме да видим същинския рай? Иначе достойни ли са очите ни да видят подобни красоти! Чудно наистина, как крайно жестоката към нас съдба ни удостои да

минем от тук денем. Я слушай. Виж този безумец.... хи, ха-ха... Тоя сиг на красивата Италия се осмелява да каже, че това е най-некрасивата част в цялата страна! Боже мой, какви ли ще са останалите красоти!

Приятелю, тук трябва да спрем. В Турино няма влак за хладната и безинтересна Франция. Ще трябва да чакаме до следующата сутрин. Ела да си отдъхнем. Миналата година учителката по музика се изрази, че нервите на учащите се не биха патрояли да слушат повече от два часа продължително музика. Не зная, но чини ми се, че и ние не бихме патрояли по-вече при редуването на тези панорами. Ела да си отпочинем, за да можем и утре да продължим пътуването си.

Бистришка

„Из нашия живот."

(импровизиран фарс от VIII клас при девическата гимназия).

Още едно необикновено събитие в тазгодишния ни живот. Малката сцена на мъжката гимназия сюрпризира учащите се от двете гимназии, както никога в миналото. На 17 т. м. по инициативата на Y. W. C. A. ученичките от осмия девически клас пъхнаха на нашата сцена свой импровизиран фарс: „Из нашия живот." Ако се вярам в краткото и периодична дейност в тая посока на двете гимназии, ще видим, че горния фарс е единия по рода си. Това бе голям сюрприз за малката публика от учащите се в двете гимназии, едно небивало до сега събитие за нашата сцена. Осмия девически клас за първи път даде оригинална работа и то из техния собствен живот. Учебната 1921-22 година е единствената по своите нововъведения в историята на двете гимназии; тя е единна също и в историята на краткия ни сценичен живот. Никога в миналото, доколкото знам, не е кипял тъй буен, трескав и творчески живот в училищата ни, и никога в миналото нашата сцена не е пъхнала нещо по-оригинално и то из нашия живот. Първата завидна стъпка в тази посока направиха тазгодишните осмокласнички. Пред вид на факта, че изнесения фарс е из нашия живот, а особено— неговата оригиналност, не би трябвало да мине ей току тъй, незабелязано! Едно такова начало, колкото и да не излезна сполучливо, заслужава нашето особно внимание. И в къото място, с което разполагам за целта, ще се помъча да разгледам тази част от забавата на Y. W. C. A.

Най-дългия номер от въпросната забава, а естествено и най-добрия, бе фарса „Из нашия живот," състоящ се от три отделни сцени, три картини, които се допълват една друга и дават обща представа за тяхния живот. Обаче по своето естество, те са съвършено различни една от друга. Никаква връзка, при това положение и при такава обработка, при каквато бе пъхнесен на сцената не може да съществува, нито пък да се прибави изкуствено. Защото в него няма преди всичко никаква фабула, няма главен герой, около който да се върти действието, и който да дава импулс на цялата игра. Това не е фарс, а по-скоро няколко картини, няколко снимки из живота им, копирани тъй грубо и резко, както са в действителност, и най-подходящия надслов не би бил фарс, а картини „Из нашия живот."

До колкото мога да се разбере, целите на авторките бяха две. Първо, тяхното искрено желание е било да ни дадат пълна и задоволителна картина на тяхния идеаличен, както те го наричат, живот. Може би това бе и мотива, който ги накара да се заловят за тази оригинална работа. И наистина, идеята им бе отлична. Най-крупното нововъведение в девическата гимназия тази година е опитът да се създаде ново и отговорящо на днешните ни нужди училище, за която цел се образуваха две комуни. „Моя блян за Амер. Девич. Гимназия" поместен в 1-та книжка на „Семе," плод на който са и образуваните две комуни, заинтригува извънредно много интересуващите се в живота ни, а особено ученичките и учевщите; живота на новото общество бе съвършено непознат за мнозина и въпреки всичките им желания да научат нещо за него, бе невъзможно. Един напоследък в втория брой на „Рилски шепот" се яви единичкото и доста съдържателно описание на г-жа Фон де ла Бамбук. Ето защо желанието на уважаемите госпожици от осми клас да попълнят тази празнина бе великолепно и твърде навремено, за което заслужават особна похвала. Най-подходящото за целта те намериха в групирането на няколко типични сценки. И наистина тяхния подбор бе доста сполучлив. Три са типичните моменти в живота на пансионерките. Вечер, когато трябва напрягане на волята и ума за приготовлението на утрешните уроци, сутрин, когато те се намират пред свършен факт и най-после — в клас. Върху същите три пункта са се спрели и

авторките на фарса. При тоя сполучлив избор на сценките, при крайно свободната и непринудена игра на действующите лица, би трябвало и тяхния успех да бъде голям. Обаче имаха ли го? Това е въпрос, на който против волята си, ще трябва да отговоря отрицателно! Причините за тяхния неуспех са няколко, от които най-важната е опитът да свържат отделните сценки помежду им и то с една крайно нескопосана неестествена връзка. Авторките забравиха, че те са ученички от последния клас на гимназията, че те са девици, които след няколко месеца влизат в живота. Те забравиха също, че самите те са крайно недоверчиви към физиката, астрономията и въобще към всичко. Те забравиха, че не приемат без веществено или поне теоритично обяснение и най-елементарните неща, иначе, вярвам, не биха допуснали това вмъкване на хаповете в своя фарс. И най-малкият от присъствующите ученици запитайте, що ви отговори, че един ученички от осми клас, на които предстои зрелостен изпит, не могат така лъпо да се доверят на съвсем непознат тем господин и на неговите чудни и непонятни за тях хапове. Тяхната цел е била да представят живота, е добре, защо им е тази връзка? Съумяха ли те да свададат от трите части едно завършено цяло? Аз мисля, че и те самите ще кажат „Не.“ Защото вмъкнатата връзка не издържа никаква критика. С нея те подбиха твърде много значението на своя фарс.

Колкото неестествено и неуместно бе свързването на трите сценки, толкова нескопосано декизиран бе знатният учен, който открил чудните хапове. Неговото появяване на сцената бе крайно немотивирано, а играта му вдървена и твърде неестествена и тона, с който се обръщаше към непознатите нему ученички, крайно фамилиарен. Той се появява на сцената неизадейно, той не знае характера и успеха на въпросните момичета и веднага им предлага своите необикновени хапчета. Начина по който даваше своите обяснения, хладнокръвието му при оставянето на скъпите хапове, подчертаваха още повече, че всичко е неестествено, и нагласено. Защото, един никакав евреин, при продажбата за грош тантела, много повече се горещи отколкото въпросния учен. Въобще публиката не можа да схване, кой е той, какъв е, мъж ли е или жена. Това бе също още един пасив за техния неуспех.

Третия случай, върху който се базира най-много тяхния неуспех, е факта, че те изнесоха на сцената най-интимния си живот, което нищо не всеки драматург и поет би посмял да направи. Осми девически клас се обяви против обществените предразсъдъци, а естествено е, че при такъв случай обществото ще ги осъди, както в същност стана. Аз не ще се спирам върху това, а направо ще премина към втория пункт на тяхното стремление.

Днешната система на учение за лишен път бе осъдена и най-безцеремонно осмяна от ученичките. За лишен път те посочиха на своите бащи, възпитатели и учители, че днешното училище отколе си е отживяло века и че трябва ново, което напълно да удовлетвори нуждите на времето. В тоя случай те смело и майсторски защитиха бляна на г-н Маркъм, бащата и основателя на осмокласната комуна. Тяхното охкане и мръщене при заучването на уроците, готовността, с която приеха хаповете, престорено болната учейничка и най-после поведението им в класа по френски, най-красноречиво говореха, че в училището ученика трябва преди всичко да се научи да расте и възмъжава, че учениците не са и не могат да бъдат складове на всевъзможни теории, формули и хипотези и че смешни и страшни са старанията на уважаемите господа учители да проверяват и оценяват натрупаните знания, а особено техните математически оценки: половинки, третинки, плюсове, минуси, които често пъти стигат до $4\frac{15y}{24x}$, $3\frac{2}{25x}$, $5\frac{26z}{20z}$ и пр. Живота не пита, кога и где си свършил, имаш ли диплома и дали е отлична, а можеш ли да се справиш и преодолееш всевъзможни мъчнотии, които неминуемо ще те сполетят. Днешното училище подготвя ли така своите възпитаници? Един е отговора: Не! Освен това голяма част от учениците тук хабят своето здраве, дразнят нервите си и съкращават своя живот. Няма по-страшен бич за учащата се младеж от напрегнатото състояние, в което се намира ученика, когато не си е научил урока, а учителя мълком гледа фаталното си тевтерче и дебне своята жертва. И защо? Защото не е било по неговите сили да схване и разбере някаква си математическа формула или мировата скръб на Байрона, които ни най-малко не ще му потрябват в живота.

За лишен път, казвам, ученичките от последния клас на гимназията, подложиха на най-остра критика недъзите на нашето училище. Те повдигнаха отново въпроса, който стои изправен като грамаден свинкс пред съвременците и чака своето разрешение.

Гайна П. Милева
VIII клас.

Бележки по критиката на Бистришки.

Като една от редакторките на „Рилски Шепот,“ имала сми случай да чета критиката на г-на Бистришки върху фарса „Из нашия живот.“ Благодаря на уважаемия критик за неговата учтивост към VIII клас, и за похвалните думи, които той е благоволил да пише за тяхното нищичко произведение. Но тъй като статията му, по моето мнение, ще остави много криви впечатления у читателите относно този опит на VIII клас, на който сми членка аз, — позволявам си още в настоящия брой да направя няколко бележки по критиката на Бистришки.

Много ме изненадва твърдението му, че благодарение скромните усилия на девическия VIII клас, годината 1921—22 е единия в историята на краткия ученически живот на двете училища.

Y. W. C. A. тази година се нуждае от много пари за своята дейност. Двата периода на карантината бяха последвани от много срокове на крайно усилено учение, тъй щото членките му не бяха в състояние да приготвят хубава вечеринка. При това положение на нещата VIII клас реши да помогне на дружеството. Търсихме някоя малка, лесна пиеса, пригодена за женски роли и за нашите много скромни ученични сили, но не успяхме да намерим такава. Най-после ни се внуши, че би било възможно да импровизираме нищо *домашно, просто* и *лесно*, нищо, което би могло бързо да се приготви, тъй като не разполагахме с много време.

Внушението се роди и последствието бе фарса „Из нашия живот.“ Почтения критик казва, че тази малка пиеса не била *фарс*. В отговор ще му посоча английската енциклопедия, приготвена от „повече от двеста специалисти и други учени“ — (A Standard Dictionary prepared by More than Two Hundred Specialists and Other Scholars — Complete in One Volume) от 1910 година. Думата *фарс* (farce) се определя както следва:

„Една кратка комедия, на която хумора се дължи на прекаляването на ефектите и на изопачаване случките.“

„Фарс е този вид пиеса, в която смешни и прекалени впечатления се произвеждат.“

„*Фарса* се отличава от други видове хумористични произведения по оскъдността на мисълта си и по безграничността на неговото изопачаване и фантазиране.“

“A short comedy whose humor is due to exaggeration of effects and distortion of incidents.”

“That style of play-writing in which ludicrous and extravagant effects are produced.”

“*Farce* is distinguished from other comic compositions by the slightness of its thought and its extravagant and ridiculous self-abandon.”

Нашия прескромен труд може да е бил много слаб фарс, или досаден фарс, или глупав фарс, но според всяко определение на подобен вид комедия *той бе фарс*. Обстоятелството, че г-н Бистришки си позволява да даде криво определение на това, което е предприел да критикува, ни прави да се съмняваме в стойността на неговите заключения.

Според него ние сме гонели две цели, именно:

Първо. „Нашето искрено желание да дадем пълна и задоволителна картина на нашия идеален живот.“

Второ. Да осмеем отживялата века си училищна система.

Първо. Удивена сми от факта, че почтения критик сазира такава сериозност в нашето произведение. За жалост, г-н Бистришки е виждал цели в фарса, които никога не ни сж идвали на ум — почти всички критици имат тая слабост. Никоя в нашия клас не е имала желание да представи на публиката нашия живот. Ако мислим, че нашия начин на живеене заслужава да се представи пред публиката, ние ще направим това, с всичката сериозност, с която разполагаме. Нашето „искрено желание“ беше *да забавляваме хората*. Дали сполучихме? — Имате право да ни критикувате в тази точка.

Второ. На велики ученик е накипяло от тази училищна система, и никак не е чудно, че г-н Бистришки се изказва тъй язвително против нея. Напълно му съчувствуваме. Една грешка обаче прави той, че иска да припише цел на нашия фарс, каквато никак нямахме пред вид. Ако гонехме тази цел, ние не бихме я поставили в тоя фарс, а бихме обединили всички ученици из цяла България да излезем с една поразителна драма и да добием общественото мнение. Обаче, според нас, такова нищо е безполезно Друг е пътя, по който трябва да се действува.

В критиката си г-н Бистришки е направил две грешки. Първо, той си е позволил да се произнесе по един фарс, без да знае, що е фарс, и второ, той *въобще* е критикувал не нашето прескромно произведение, а нещо, което той си въобразява, че искахме да произведем.

В нашия двор понякога почива автомобила — Мадам Форд. На нея, близо до управляющето колело е закачено много хубаво малко огледалце. Аз мога да си представя, как г-н Бистришки би се намръщил, ако дойде в нашия двор и тържествено би ни заявил: — Госпожици, аз виждам, че вие гоните две цели с това мъничко огледалце. Първо, да добиете ясна представа за себе си, като гледате в него и второ, като виждате себе си, ще се стараете да се облечете по-спретнато, да направите прическите си по-пъзнно и въобще да повдигнете своя културен уровен. Но, продължава той с много важен жест, нашето огледалце съвсем не отговаря на целите ви. Първо, то е много мъничко, второ, то е закачено на много неудобно място, трето, то е в двора, дето всяки може да ви види, и не е прилично за девици, които утре ще излезат в живота, да се оглеждат пред хората, и най-после съвсем е вредно пък за бъдащите майки да мислят много за прически и подобни неща.

Моля ви се, уважаеми критиче, това мъничко простичко огледалце е закачено там на автомобила близо до колелото само и само да може шофйора да види, без да се обръща, дали наближава друг автомобил отзад.

Ние понякога ядем фастъци на обед за десерт. Някой критик може да си въобразява, че правим това по две причини: първо, за да подкрепим телото си с нужните сокове, соли и не знам що, и второ, за да революционизираме българския обичай да се яде само сладко за десерт. И същия критик би ни упрекнал, че първо, портокали и шампанско са много по-хранителни от фастъците; второ, че понеже фастъците

не се ядат с лъжица то е непростимо да ги считаме като десерт; и трето не е прилично за девици, които утре ще излезат в живота, да имат един десерт, който ядат без лъжица или вилица.

Но моля ви се, ние ядем понякога фасъици само понеже са по-евтини и понеже ги обичаме. Знаем, че фасъците не са портокали, затова ги ядем като фасъци и ги оценяваме като фасъци.

Печката в общата стая на мъжкия пансион е крайно неудобна за печене хляб, — но моля ви се, тъл печка за това ли бе създадена. Единственият въпрос, който можем да си зададем за нея е: топли ли тя общата стая. Да, понякога, особно лятно време.

Голямото дърво в предния двор на Мъжкия пансион не ражда големи сладки дини. Това е вярно и това е жалко, но какво очаквате. То е кестеново дърво и ражда кестени.

Шадраванът в предния двор на Девическото училище не е много удобен за пране, нито служи за къпане; но за това не бе построен. Той е направен да краси двора и, ако постига това, няма защо да го порицаваме, че не е негоден за баня.

Всеки път, когато отиваме през задния двор на Мъжкото училище за химическия кабинет, минаваме покрай една голяма чудна машина, малко подобна на локомотив. Г-н Бистришки я е виждал много често и сигурна съм, че не един път е събирал любознателните ученици около нея и им е казвал:

— Вижте, момчета, тая чудовищна машина. Тя е един вид топ и гони две цели: първо, да унищожи нашите врагове и второ, да установи в света мир и братство. Обаче тя никак не може да постигне целта си, понеже, първо, цевте ѝ колела са много слаби; второ, няма никакъв цев, през който да се изкарат снарядите; трето, местото отзад, дето се поставя гилзата, е извънредно широко; четвърто, не е прилично да въведем мир по този начин. Това оръжие нищо не струва. Това е нетипична machina ex diaboli.

Но, моля ви се, г-н критиче, тази машина не е топ; тя е уред за дезинфекциране дрехи на болните от скарлатина.

Пак ще кажа, че сме поразени от факта, че нашия фарс издържа критика и то литературна. Г-н Бистришки има право да твърди, че тя не спазва *трите единства*, че се явява една deus ex machina, която спасява ученичките от тежкото положение и, че това явление нямаше никаква връзка с предшествуващите действия. Има също право да твърди, че тези драматизирани картини нямаха фабула и главен герой, — *но моля ви се!* — какво очаквате от един *фарс!*

Герой беше цялия осми клас, фабулата — изпочени действия, а целта — да забавляваме!

Ние не претендирахме, че успехме да разсмеем публиката, но по този въпрос уважаемия критик не се е произнесъл.

Впрочем недейте вземи брадва за да зачукате едно габърче, нито 42 сантиметрово оръдие за да убиете едно врабче.

П. Маровски.

Константин Константинов.

(Бележки по случай държавните от него в града ни сказки).

Един от редките избранници в съвременната ни тъй многообразна литература, който от ден на ден постепенно но сигурно се домогва до завидното положение на популярност и истински симпатии измежду българската четяща публика, и който рядко се чете без наслаждителен интерес и с чувство дори на тих сантименталъзъм, е твърде младия ни поет: К. Константинов.

До сегашната му литературна дейност е твърде пищожна — за един 31 годишен поет. Но въпреки че се внимателно в пъстрите страници на литературата ни от последните десетина години насам, поврай многобройните литературни трудове почти отекчителни по чувство и жанр, които намираме в нея, виждаме и рядки такива, които по своята естетичност и истинска вътрешна красота, пленяват до невъзможност особено нас — младите четци. А безспорно е, че значителен брой от тези тъй хубави „художествено прозаични" разкази, „стихове в проза" и др., носят над себе си привлекателните две букви: *К. К.* Неговите малки, но написани до висша степен, „разкази" „стихове в проза" и други видове литературни творения — разпръснати тъй рядко, като лучисти звезди пред безоблачна лунна нощ, из колоните на списанията като: „Наш живот", „Съвременен преглед", „Демокр. преглед" и някои други, и по-крупното му творение: „Към ближния" са росни и неувехващи ароматни рози в най-новата ни литература.

„Птици в нощта" и „Лунни петна" на Лилиева; стиховете на Траянова и Л. Стоянова, заедно с някои от романите на Д. Шишманова, Райнова, „Жетваря" и разказите на Йовкова и „Към ближния" на К. Константинова дават свежия колорит на литературата ни. Гореспоменатите поети, може би с малки други допълнения, са единствените озарители на висшата поезия и те са лучистите звездици, които придават вълшебността на нощта в литературата ни. И ето защо ние трябва кротко да бдим над тях и ги пазим като светиня.

Но това, което ни поразява най-много в него, е музикално-художественият му стил и една друга особеност, която липсва дори и на много други по-големи таланти от него — искреното приповедния тон, който той съзнателно държи, както в сказките, тъй и в най-главното му творение: „Към ближния," спрямо окръжаващата го среда.

Достатъчно е да прочетем само няколко колони от нея, за да почувствуваме до каква голяма степен в него преобладава това ценно качество за един поет, и което незабелязано е преплетено с любовния и тих укор на поета спрямо „народните надигащи се водители," — тъй неусетно-скръбно действува в смутените ни сърца, че ние ясно виждаме голямото отчуждение на интелигенцията ни от наивната и винаги лъгана народна маса. И забележителното у него е и това, че той „слиза от кърха на кулата си от слонова кост" — както сам той се изразява и пъва сред народа, на който е нарасnал и с ред интересни и увлекателни сказки се старае да разкрие всичко ценно в литературата ни и по този начин да стесни разстоянието за сближение.

Искаме да вярваме, че и други някои ще последват примера му, и както Страшимиров и Д. Номиров да се старят да постигнат един общ смислен културен живот за народа ни.

Нашите училища.

Статистиките, които даваме по-долу, мислим, че ще дадат възможност на онзи, които са свързани или се интересуват да знаят наличния състав на нашите училища. Особно интересно ще бъде за онзи, които са следвали тука преди десетина години. Те знаят колко възпитатели са имали, колко ученика и ученички, двете училища. Тези статистики ще им дадат възможност да видят прогреса, на заведенията от тяхното следване до сега.

Мъжкият пансион

Класове	Гимназията						Прогимназията			Заведения
	VIII	VII	VI	V	IV	Общо	III	II	I	Класове
Пансионери	14	11	12	11	39	127	13	12	9	Пансионери
Приходящи	1	3	3	4	7	24	3	5	3	Приходящи
Селени	8	1	2	2	4	17	3	2	3	Селени
Граждани	1	1	1	1	3	7	3	2	3	Граждани
Нови	7	1	2	2	10	22	12	13	6	Нови
Стари	1	1	1	1	—	4	1	1	—	Стари
Преминават	14	15	15	13	14	71	11	8	12	Преминават
Повтарят	1	—	1	1	—	3	—	1	—	Повтарят
Не се явили	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Не се явили
Стипендиянти	2	2	2	3	2	11	2	2	2	Стипендиянти
Изключен и не приет	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Изключен и не приет
Напуснали	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Напуснали
Налич. състав	15	16	15	11	45	144	15	15	12	Налич. състав

УЧЕНИЧЕСКО ТЯЛО

Девически пансион

Класове	Число на учениците	Пансионерки	Приходящи	Нови	Стари	Селянки	Гражданки	Кишиневски	Провинциални
I	17	10	7	17	—	2	15	4	9
II	15	9	6	8	7	1	14	4	9
III	14	12	2	5	9	4	10	5	8
IV^a	31	21	10	14	17	8	23	7	19
IV^б	26	21	5	26	—	4	22	5	21
V	22	20	2	1	21	8	14	5	17
VI	21	19	2	—	21	6	15	5	16
VII	9	9	—	—	9	3	6	2	7
VIII	18	14	4	—	18	1	17	4	12
Общо	173	136	37	71	102	37	136	41	118

Тази година учителския персонал при нашите училища се състои от 15 учителки и 12 учители. Почти всички от часовете са смесени.

НАШИЯТ УСПЕХ

Долу поместените графи дават нагледна представа за успеха на ученичките и ученициите през първия срок на настоящата учебна година.

Цифрите представляват числото на двойки, тройки и прочее в всеки клас. Например в мъжкото училище всеки ученик в I клас взкара по 1·4 двойки, 2·3 тройки, 2·2 четворки и прочее. Забележително е, че в мъжкото училище VII клас има най-много *шесторки*, VIII — най-много *петорки*, V — най-много *четворки*, VII — най-много *тройки* и III — най-много *двойки*.

Успеха на учениците за I-я срок

Класове	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Общо
Двойки	141%	100%	166%	130%	145%	106%	68%	57%	114%
Тройки	233-	93-	240-	144-	283-	280-	237-	314-	228-
Четворки	235-	121-	253-	170-	566-	243-	443-	557-	322-
Петорки	118-	107-	106-	52-	145-	106-	125-	146-	113-
Шесторки	50-	100-	60-	17-	75-	66-	106-	14-	33-

Успеха на ученичките за I-я срок

Класове	I	II	III	IV$_a$	IV^б	V	VI	VII	VIII
Двойки	119%	73%	143%	90%	48%	73%	24%	43%	39%
Тройки	219-	253-	236-	187-	187-	332-	238-	271-	266-
Четворки	162-	207-	336-	213-	226-	318-	419-	414-	439-
Петорки	162-	167-	271-	167-	23-	232-	176-	186-	216-
Шесторки	115-	107-	79-	77-	48-	32-	48-	89-	83-

Интересно е, че всяки клас в девическо училище има по-малко двойки, а също и повече петорки от съответствуващия клас в мъжкото училище.

Марко

Обзор на пѫрвия срок при Девическата Гимназия.

Около Нова Година всяко заведение прави *баланс* за да види как вѫрви работата му.

Нека направим това за нашата девическа гимназия.

Пѫрво, виждаме, че учебната година почна с една нова наредба, именно разделянето на пансиона в три тесно свързани, но донякъде независими отделения — прогимназията пъкъ *Веселата къща* на г-ца Кракът, VIII клас в „комуната“ на семейство Маркови останалите четири класа в главния пансион.

Друга промена бе коренната реформа на учебната програма, тъй щото да отговаря на нуждите на българския народ. Тази промена стана с разрешението на Министерството и никак не засяга положението на Гимназията като признато средно заведение.

Две други съвсем неочаквани новозаведения бяха двата периода карантина, които се наложиха на училището поради епидемия на скарлатина. Неколко момичета се разболеха но повечето от случаите бяха леки, и *всички са оздравели.*

Как са повлияли тези предвидени и непредвидени обстоятелства върху успеха на ученичките през пѫрвия срок? Естествено не благополучно. Дългите седмици на строга карантина доста подбиха бодростта на ученичките, и когато те най-после се свѫршиха и редовните занятия още един пѫт започнаха, толкова много класни и домашни се натрупаха на ученичките, че те още повече се обезкуражиха.

Освен това, вероятно е, че класовете, които за пръв пѫт живееха в свободата на малки домашни пансиони не се принуждаваха да учат тъй редовно и усилено както учеха когато бяха под надзора на редовни, задължителни „занимания“.

На това обстоятелство, може би, се дължи значителното намаление в общият успех на VIII клас. През пѫрвия срок на миналата година този клас изкара общ успех 4·19, а тази година успехът му за пѫрвия срок е само 3·96.

През пѫрвия срок тази година никой клас не получи *общ успех 4*. Пѫрвите класове са VIII, IVб и II, всички с успех 3·96. Тогава следват:

VI клас с	3·92	III клас с	3·80
I „ „	3·82	V „ „	3·73
VII „ „	3·81	IVа „ „	3·60

В целото училище има само шест ученички с общ успех повече от 5. Те са от I, II, III, IVа, V и VIII класове. В никой клас нема две ученички с такъв успех, и в IVб, VI и VII класове няма нито едно момиче с обща бележка петорка.

В осми клас три момичета имат *много добър* успех, — Райна Милева (5·09), М. Цакова (4·9) и Р. Лиячева (4·56) — 13 имат *добър*, едно, *среден* и едно, *слаб*. Шест имат обща бележка повече от пѫлна четворка.

В седми клас едно момиче — Марийка Добровска — има *много добър* общ успех (4·8), четири имат *добър*, а две имат среден. В този клас три ученички са получили пѫлна *четворка* или повече. Този е най-малкия клас в училището.

В шести клас две ученички имат *много добър* общ успех — Вера Облакова (4·89) и Вера Зашева (4·56) — 16 имат *добър* и три, *среден*. 11 ученички от този клас имат пѫлни четворки или повече. Този клас по общ успех е четвърти в училището.

Три момичета в *пети клас* имат *много добър* успех, — Р. Манафова (5), М. Пачеджиева (4·89) и В. Цакова (4·78), — 12 имат *добър*, 5 имат *среден* и две, *слаб*. Седем ученички имат общ успѣх повече от пѫлна *четворка*.

Ето най-слабия клас в училището, *четвърти б*. В този клас три ученички имат *много добър* успех, П. Илиева(4·71), В. Копчева(4·71), А. Кутевска (4·5), 15 имат *добър* и четири имат *среден*. Слаби нема. 12 имат повече от пѫлна четворка. Общият успех на класа е 3·965. Този клас оправдава въобще надеждите, които дирекцията е възложила на него. Тази година управлението на Дев. Гим. както никой друг пѫт, твърдо реши за приеме, като нови ученички, само благонадеждни момичета с *добри* училищни книжки или свидетелства. Отказа се на много момичета, които искаха да постѫпят в гимназията, понеже миналогодишните им бележки не бяха *много добър* или *добър* и училищните власти много се надяваха, че момичетата, които тъй внимателно се избраха, ще се покажат способни и добросъвестни. И ето как тези надежди се оправдаха: този клас, който се състои *изключително* от нови ученички, 26 на брой — от които 21 са в пансиона, 22 са граждански, и 21 от източно-православно вероизповедание — излезе пѫрвия в целото училище. Друго интересно нещо е успеха на стипендиянтките в този клас. В целото училище се приеха тази година само три пълни стипендиянтки. Две от тези са спечелили с успеха си пѫрвите две места в IVб клас, а другата е пѫрвата ученичка в IVа. Дирекцията заслужава похвала за внимателният и сполучлив начин по който е избрала стипендиянтките. Някои от учителките са забелязали че Дев. Гим. никога не е имала толкова много благонадеждни и обещаващи ученички, както тази година.

IV а клас е най-слабия в училището, но пѫреки това и него има повече ученички с *много добър* успех от колкото в друг кой-да-е клас. Шест имат такъв успех—Вера Ангелова (5), А. Джангова (4·85), В. Ганчева (4·83), М. Гърдева (4.57), В. Московска (4·57) и Е. Симеонова (4·5) — 13 имат *добър*, 7 имат *среден* и 4 имат *слаб*. 11 имат повече от пѫлна четворка. Значи IVа клас има най-много ученички с *мн. добър*, най-много сѫщо *среден* и най-много сѫщо *слаб*.

Третия клас може да се похвали с най-силната ученичка в училището, Л Андреева с общ успех (5·27). М. Момчилова тоже има *много добър* успех (4·54). 8 момичета имат *добър*, едно *среден* и три *слаб*. 8 имат повече от пѫлна четворка.

В втори клас три момичета имат *много добър* успех.—Л. Корчева (5·35,) И. Бертранд (4·67) и В. Сердюк (4.5)— 8 имат *добър* и 4 *среден*. *Слаби* нѣма. Този клас споделя честта за пѫрвото място в училището с VIII и IV б класове.

В пѫрви клас три момиченца — В. Манафова (5.25) М. Кюстендилска (4·88) и Б. Раяловска (4.6) — имат *много добър* успех, 8 имат *добър*, две имат *среден* и едно има *слаб*. 5 имат повече от пѫлна четворка.

Ние никак не удобряваме една учебна система в която най-важната длъжност на ученичките е да спечелят *бележки*, и най-голямата отговорност на учителките е да слагат *бележки*. Но тъй като сегашните училища обръщат най-много внимание на такива фокуси ние уважаваме ученичките, които съвестно се отдават на тази задача и изкарат хубави бележки. Надяваме се, че идещия срок бележките ще са много по-добри.

Когато ходим на срещи и вечеринки никога не се възхищаваме от играта *такса*, но ако домакинката иска да играем тази игра участвуваме с всичките си усилия и не сѫм доволен ако не спечеля.

ХРОНИКА.

Р. Милева

Из Девическото училище

Новото ученическо дружество, което се основа преди няколко седмици в Дев. Гимназия, е решило да възобнови старото дружество „Напредък“, вместо да продължава с твърде неподходящото за такова дружество име „Пролетни зари“. Дружество „Напредък“ е едно от най-старите дружества в България. Зад него стои повече от 30-годишна дейност. Преди години то е било наистина голяма сила в училището. Бе заглъхнало за известно време и през войната се замени с д-во „Самообразование“. Много се радваме, че „Напредък“ се възобнови, и при все че сега има малко по различен характер, целите му са същите и се надяваме, че след време ще добие същото значение, каквото имаше преди години.

На 17. м. м. д-во *Y. W. C. A.* даде забава с благотворителна цел. Събраха се около 1060 лева. С част от парите реши да помогне на някои самоковски бедни за коледа, а с другата част да помогне на един туберкулозен нещастник, който иска да постѫпи в Троянския санаторium.

Y. W. C. A. най-сърдечно благодари на анонимния дарител, който съвсем неочаквано му е изпратил 400 лева.

Нашата съредакторка Недялка Константинова от VII. клас е вече съвсем добре след дългото си и мъчително боледуване. Много се радваме, че едно способно момиче може пак да е в нашето училище и на работи заедно с нас.

Девическата гимназия имаше само петдневна ваканция. Учебните занятия се прекратиха на 5 и почнаха пак на 10 того.

Ваканцията бе приятно прекарана. За всяки от петте дена имаше нѣщо устроено за ученичките. Осми клас нареди игри за четвъртък вечер и разделените на три групи ученички прекараха весело цялата вечер. Бъдни вечер всички присъствуваха на религиозна забава. Повечето номера бяха изпълнени на английски от самите ученички. В събота, първия ден на коледа, църковния хор пя из града, с което събраха около 3000 лв. за Самоковските Мл. Хр. Д-ва. Вечерта имаше интересна забава, ръководена от г-жа Димчевска. Поради лекия си хумористичен характер забаната се хареса на ученичките. Неделята се прекара в коледни служби. Вечерта службата бе водена от г-н Марком, който представи Отарата Гоцина със своите съпътници лъжата, алчността и войната, и Новата Година с истината, красотата, любовта — живота и любовта до смърт — краста. Участвуваха девет ученички. Службата беше интересна.

През коледната ваканция Г-жи Везенкова, Илиева и Радева, майки на три наши ученички, посетиха училището.

Разни.

Учениците неочаквано бяха разпуснати за 17 дена—от 29 м. м. до 14 т. м.

Училищният оркестър бе доста напреднал, но поради неочакваното разпускане на учениците, временно се разтури. При все, че според някои, дефиницията на оркестър е *шум*, почти всички го слушаха с удоволствие. Оркестрантите свирея добре, за ученици, и се надяваме, че пак ще продължи своите упражнения след празниците.

На 10 м. м. „*Спорт Клуб*“ даде своя домашна вечеринка за да се смъби с нуждите си пособия. Вечеринката беше доста задоволителна. Учениците имат възможност да развият своите способности в д-во „Развитие“ и в риторическите си упражнения, затова могат с по-голяма сигурност да излизат на сцената. Номерата бяха добре изпълнени и спортистите показаха, че имат многообещаващи способности. С нетърпение очакваме да видим способностите им проявени, и в друга насока, главната дейност на „Спорт Клуб.“

Църковния хор удостоява богомолците с две нови песни всяка неделя. Младият енергичен директор на Мъжката Гимназия, г-н Роланд, му акомпанира; диригентът е русняка г-н П. Гончаров, който също ръководи оркестърът и напоследък съставения светски хор.

Тази година неделното училище за деца е ръководено от г-жа Марком с помощта на шест осмокласнички и двама ученика. Децата имаха своята коледна служба в голямото църковно здание. Едно коледно дърво беше украсено за тях и малки подаръци им се раздадоха.

Г-ца **Люба Сечанова,** преподавателка по литература на седмите класове в нашите училища, замина за Рим при сестра си, г-жа К. Г. Капели, бивша учителка по рисуване в Дев. Гимназия.

Поета К. Константинов и **писателя** Д. Немиров посетиха тази година гр. Самоков и държаха няколко сказки в бившата семинария, както и по една такава в нашата Мъжка Гимназия.

Г-н Леонид Паспалеев от Самоков, свършил Амер. Мъжка Гимн. преди няколко години, държа сказка върху предмета „*Северните писатели*“, в града ни.

Г-н Стоян Петков от София, който е държал сказки и по-рано в града ни, е дошел пак за такива.

Николай Райнов ще дойде скоро сѫс същата цел. Очакваме го към 19 т. м.

Г-жа фон de la Бамбук.

Скарлатината и фаталния банкет.

Изминаха се неколко седмици от първото ми посещение на „комуната.“ Много ми се искаше да отида втори път. И отидох. Още с влизането си в салона ето какво чух: „Той е фатален, това не отричам. По друг начин не мога да си обясня идването на тази болест. Знаете ли какво? Хубаво ще бъде да пращаме покани за банкет на съкласниците всекога, щом се почувстваме предразположени към мързела. Тогава скарлатината ще дохожда даже и без покана, а ние няма да учим. Ура няма да учим!!“ „Какво няма да учим“, обади се друга, „на виж утре пак ще имаме уроци. Скарлатината споходи само момчетата. А това е 100 пъти по-лошо за нас. Когато после се завърнат на класове, учителите само нас ще изпитват. А колко двойки ще изкараме тогава!!“ „А ти мислиш ли че по индукция няма да дойде тя и тука? Нека минат само неколко дена!“

Тези бяха думите, които аз чух. Видеха ми се малко странни. “Какъв е този банкет и какво общо има той със скарлатината?“

Ето какъв отговор получих:

— Един ден реших да поканим съкласниците си на банкет. Пратихме покани на всекиго по отделно, а тъй също и на г-ца директорката и на г-н директора. Получахме отговорите им.

— Оставаха още два дена до банкета, който очаквахме с „бурно нетърпение“ (както се изразява една от поетичните натури на нашите съкласници). И ето една вечер ни съобщиха скръбната новина: „скарлатина се явила в девическия пансион, и от другия ден ще бъдем под карантина.“ Отложихме банкета.

— Тъй като нашата комуна отстраниха и от града и от пансиона не учехме. Всека вечер се събирахме на смени по четири около „Перчиза,“ която скоро стана страст на някои от нас. И не веднаж по среднощ сме се събуждали от думите: „Shut нах ти вратата,“ „сега ще ни заизновръщам,“ или „че, защо ти е този мост, когато никой не те гони?“ Този глас, из под юргана, разбира се, принадлежеше на някоя пристрастена перчивонграчка. Други се нареждаха около „Дама,“ трети разправяха „безбрежни“ приказки за „едно време,“ четвърти правеха „fudge“ (американски бомбони) и от време на време възтановяваха, посредством тях, изгубените духове на играчите. В игри и забави се мина една седмица.

— Разреши се на външни хора достъп до нас. Почнахме и уроци, обаче само с външните си учители. Забранено бе още на учителите в пансиона да влезат в нашия двор. Имахме физика, математика, литература — както виждате едни от най-любимите ни предмети. След неколко дена, английският и френски езици възвиха своите претенции над нас, и ние, макар и негодувайки, требваше да си вземем читанката, както и столове и да се настаним пред вратата, които съединява нашия двор с тоя на пансиона. А учителката заставаше от другата страна на портата. Между нас за граница бе поставена една пейка. През тези часове на открито се научихме какво че *бива да настояваме, че Америка се бие с Япония за остров Ян.* Тогава научихме и да пеем с вариации: „je suis, je suis.“ А колко смех, колко закачки относно окръжаващата ни обстановка, колко „je ne ce pas mon leçon или I did not understand anything about Japan,“ се изсипаха от нашите уста.

— Обаче и това мина. Карантината напълно бе дигната и с каква радост ние — смесените класове — посрещнахме редовните занятия?! Мина се доста време, наближаваше Димитровден. Чудехме се как да използваме този праздник, когато се сетихме за отложения банкет, и бързо, бързо написахме поканите. Два дена преди банкета получихме отговорите.

— Помня беше неделя. Бехме се събрали на групи на групи и разговорите ни се въртяха все около тази щастлива вечер — вечерта на банкета. Но ето пристигна една ученичка и запъхтено започна: „Знаете ли. . . Ах! ужасно. . . . . знаете ли. . . че банкета няма да стане . . .“ „Как така. Ето отговорите. Господата — повечето от тях — са съгласни.“ . . „Не, не, не е това . . . има скарлатина . . . представете си скарлатина е дошла съвсем без покана. . . в „мъжкото.“

— Гръм от ясно небе! Та няма нашия банкет е причина за това!! Разбира се, не. Но обстоятелствата така се стекоха, че изглеждаше, като да беше така.

Пак отложихме банкета. Момчетата бяха затворени, но не и ние. Обаче, не се изминаха даже седем дена и нас, за наша най-голяма радост, затвориха впоследствие строго нареждане от г-н Доктора, да не се събираме в голями групи, за да избегнем по възможност заразата. От този ден за нашата

комуна настанаха дни пълни с удоволствия, а вечери? ! ! — вместо занимание, джанкус-банкус, прескачане на маси, слепа баба, събиране орехи с лъжички и др, изпълняха времето ни от 7 до 11½ часа. т. е до като bed time-а ни разпръскаше по спалните.

— От ден на ден страстта ни към игрите се увеличаваше, до като веднъж изчистихме целия си двор и се готвехме вече да го преобърнем на игрище. Но времето се развали и ние зарезахме тази си работа. Обаче, въпреки това „фут-бола“ се меташе от единия край на двора до другият а подир него тичаха от едната страна Герта, а от друга „Козлето,“ и я отпращаха всека към противницата си. „Козлето“ беше прекор, който децата от града извадиха на една от нас, за дето много прескачала подир „фут-бола.“

— Видехме, че игрите вечер не вървят така лесно, защото роклите ни пречиха да прескачаме. И един ден, под едно особно настроение, занизвадихме стари рокли, и престилки и колко от тях разрезахме и преобразувахме на шалвари! На това може да отговори само „Глигор Димов“ (името втъкано в нашия килим), върху когото сложихме престилките, които съмнително-острите ножици обръщаха в шалвари.

— Някоя вечер, само когато нямахме настроение за игри, се нареждахме около масите и The Ladies' Home Journal“ тръгваше от ръка на ръка. Някои, любителки на английския език, четеха, по право сричаха, The Fairy Stories от братя Грим или „The Three Bears, а пет-годишния Джордан, като ги слушаше, се превъзнасяше нагоре към царството на феите, та понякога плачешком питаше баща си, „Daddy защо не съм фея,“ а после плачеше, плачеше, докато заспеше.

— Любителките пък на кухнята вареха пелте, което често ги тревожеше в съня-щата им, а други им облизваха тенджерите, или се напреварваха, коя първо ще се докопа до предлаганата от тех лъжичка, пълна с горещо пелте.

— Времето минаваше. Училище пак почна. „Foot Balla,“ джанкус и други игри беха заменени от „Current Opinion,“ френски, астономия! ! Какъв контраст! ! След това минаха много дни, през които сума двойки и тройки се наслагаха по тетерчетата.

— Минаха класните. Мина и Американската Коледа. Мисълта за нещастния банкет пак ни споходи, а заедно с нея въпроса: „Ами ако дойде пак скарлатината, или някоя нейна заместница.“ И пак изпратихме за трети път — покани на господата.

— Оставаха още два дена, а вече се чуваше шепнене от към „мъжкото.“ И същата тази вечер, две вечери преди банкета, когато едни от нас застанаха пред картата на България търсейки „Витоша,“ Букова глава“ или “Три уши,“ други затърсиха из енциклопедията думата: „Zionism,“ а трети задремаха над естествената история и никоя не очакваше нещо добро, пристигна, по начин, който ние запазваме в тайна, новината, че някаква си болест, най-безцеремонно пристигнала в мъжкия пансион, дала ваканция на момчетата — цели 17 дена.

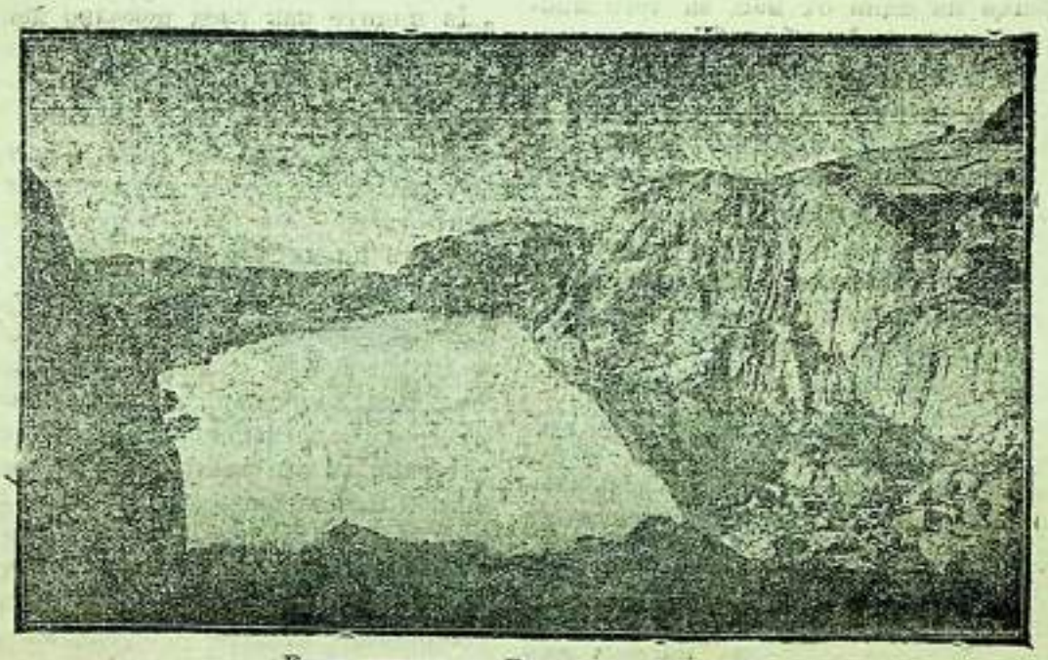
— Тази приятна новина ни развълнува съвсем. Учебниците, като по даден знак веднага се затвориха, а коментарите започнаха. „Да видите как след неколко дена и нас ще разпуснат. Тогава! Какво щастие тогава! ! ! „Данкус,“ извикаха неколко гласа из четирите кюшета на стълта. Всички нападнахме във възторг. „Нема вече Current“ и един Current захвърча из въздуха. — „Момичета стига. Утре ние ще имаме уроци.“ И пак главите ни се нареждат над учебниците, но ни дума не влиза в главите ни.

— В това време Ник залая, с „бяс,“ а след малко четирима господа — тримата наши съкласника, а четвъртия седмокласник,— нахлътаха в салона, предвождани от една от нас. „Истина ли сте разпуснати?“ — това беше първият и най-важен въпрос. „Да,“ беше отговорът и едно „блазе ви“ го последва. Почти всички зарезахме тогава уроците си и почнаха се дълги, „безбрежни“ разговори с господата, защото те останаха да чакат г-н Марин, който не беше в къщи. Дълго време го чакаха, а когато дойде донесе със себе си и Bedtime. Гостите си отидоха. На другия ден учихме и вервайте ме, ако беха ме дигали този ден щях да получа поне шест двойки. Сега господата се разхождат като свободни граждани в почти поробена България, а ние седим над класните чинове и „зубрим ли зубрим.“

С тези думи говорителката свърши. Беше вече доста късно. Аз се сбогувах с тех и си отидох. Дано банкетът им излезе най-после сполучлив!!

На 10 т. м. вечерта „комуната“ с някои от своите съкласници отидоха да се позабавят с шейни на Рида. Разходката бе великолепна. Весели и мокри се върнаха у дома, но здрави и бодри да продължат занятията си на другия ден. Подобни весели прекарвания са много подходящи на характера на „Комуната“ и са желателни за всички ученички.

И тези два броя на РИЛСКИ ШЕПОТ излизат при необикновени обстоятелства. На 28-ий дек., вечерта, неочаквано се сжобщи на учениците, че учебните занятия веднага ще се прекратят, че клуба ще се затвори, и че всички момчета ще отидат по домовете си гдето могат да останат до 14 т. м. На сжщата вечер редакторите на вестника се сжбраха заедно с редакторките и им вжзложиха отговорността да издаджт настоящите два броя. Повечето от материала бе вече приготвен, но някои неща се явяват в тези два броя които не са били четени от целия редакционен комитет. Надеваме се, че не сме поместили нещо което да се посрещне с неудобрение от сжредакторите ни.

Един изглед из Рилските планини.

Младежки Вестител

За през 1922 година, сп. Младежки Вестител, органа на сжюза на Мл. Хр. Дружества в Бжлгария, обещава да е едно от най-хубавите ни списания.

Редактора му е сжщия, който го сжздаде и който го е ржководил за повече от десет години, пжрвия деец между бжлгарската християнска младеж, Ст. Вочев.

Списанието излиза сжс шестнадесет страници, чисто печатено на хубава хартия. Пжлно е с красиви венетки и картини. Сждржа разкази, поеми, разнообразна хроника сведения за работата на дружеството из света, както и някои горещи и вдъхновителни позиви.

Годишният абонамент за това голямо и хубаво приготвено списание е само 15 лева. Но за тези 15 лева всеки абонат изплатил абонамента си преди 31 март, ще получи не само списанието но и един много интересен роман, Наоми или Последните Дни на Иерусалим.

Разни политически групи от младежи имат свои органи и организации, но *Младежки Вестител* е единственото списание за идеалистичната младеж която вярва че основата на всяка достойна личност и общество е характера, за младежта, която мисли, че най-достойния вожд и приятел за всяки човек е Исус.

Младежки вестител е крайно ефтин и се редактира и поддържа чрез голямо себежертуване от страна на приятелите му. Той заслужава подкрепата на всяки младеж, който ратува за мир, братство, правда и любов между човеците.

Печатница при Американските Гимназии — Самоков.